

Sisäministeriölle
13.3.2018 Helsinki

Suomen Olympiakomitean lausunto sisäministeriölle koskien työryhmän ehdotusta (SM 2/2018) hallituksen esitykseksi uudeksi rahankeräyslaiksi (SMDno-2016-1629)

Suomen Olympiakomitea lausuu otsikkoasiassa seuraavaa:

Yleistä

Suomen Olympiakomitea pitää ensiarvoisen tärkeänä, että työryhmän esityksen mukaisesti rahankeräys on mahdollista yleishyödyllisille yhteisöille yleishyödylliseen tarkoitukseen. Rahankeräys on kansalaisjärjestöille tärkeä varainhankinnan muoto. Rahankeräyksen laajentaminen myös elinkeinotoimintaan tai järjestäytymättömään kansalaistoimintaan olisi omiaan heikentämään kansalaisjärjestöjen taloudellisia toimintaedellytyksiä.

Suomen Olympiakomitea haluaa antaa ministeriölle erityistä kiitosta hallituksen esityksen valmisteluprosessista. Työryhmässä on ollut edustettuna laaja joukko kansalaisjärjestöjä, ja prosessin aikana on aktiivisesti kerätty järjestökentän näkemyksiä rahankeräyslainsäädännön uudistamisesta. Järjestöjä on aidosti kuunneltu ministeriön järjestämissä työpajoissa ja kuulemistilaisuuksissa.

Lupamenettely, vuosi-ilmoitus ja pienkeräystilitys

Hallituksen esityksen selkeänä tarkoituksena on vähentää byrokratiaa hakemusvaiheessa sekä hakijan että luvan myöntäjän osalta. Kevennetty lupamenettely lisää kansalaisjärjestöjen kiinnostusta rahankeräystä kohtaan.

Myös keräystapojen määrittelyn poistaminen helpottaa jatkossa käytännön rahankeräyksen järjestämistä ja antaa mahdollisuuden uusille innovaatioille.

Valtakunnallisen ja alueellisen keräyksen välisen rajanvedon poisto heijastaa hyvin nykyaikaa, jossa digitalisaation myötä valtakunnallisen ja alueellisen keräyksen rajat heikkenevät. Jatkossa Poliisihallituksen ja paikallisten poliisiasemien työnjako on selkeä.

Rahankeräyksestä tehtävän tilityksen, eli vuosi-ilmoituksen, antaminen on edelleen perusteltua ja palvelee rahankerääjää itseään, sen sidosryhmiä sekä luonnollisesti myös lahjoittajaa. Suomen Olympiakomitea korostaa kansalaisjärjestöjen hyvän hallinnon vaatimusta, johon kuuluu rahankeräyksen tuottojen ja kuluja raportointi sekä rahankeräyksen nettotuoton käytön raportointi läpinäkyvästi ja avoimesti viranomaisille ja sidosryhmille. Poliisiviranomaisten pitämä rekisteri käynnissä olevista rahankeräyksistä lisää läpinäkyvyyttä ja avoimuutta.

Rahankeräyksen käytännön toimeenpanija

Ehdotettu rahankeräyslaki ei enää sisältäisi säännöksiä käytännön toimeenpanijasta. Oletettavasti keräysten käytännön toimeenpanijoina toimivien yritysten määrä kasvaa, erityisesti pienkeräysten osalta.

Sääntelyn purkaminen on kannatettavaa tältäkin osin. Samalla Suomen Olympiakomitea kuitenkin toivoo, että rahankeräysten käytännön toimeenpanoon liittyviä markkinoita seurataan mahdollisten väärinkäytösilmiöiden kartoittamiseksi. Vastuu on toki myös rahankeräyksen hakijoilla niiden valitessa käytännön toimeenpanijaa.

Pienkeräys

Pienkeräyksiä saisi järjestää enintään kaksi vuosittain. Keräyksen enimmäiskesto olisi kolme kuukautta ja enimmäismäärä 10 000 euroa. Pienkeräyksen järjestäjältä ei edellytetäisi sen toiminnan tarkoituksen yleishyödyllisyyttä. Pienkeräyksen voisi järjestää muuhunkin kuin yleishyödylliseen tarkoitukseen, ei kuitenkaan elinkeinotoiminnan tukemiseen ja yksityishenkilön tai oikeushenkilön varallisuuden kartuttamiseen.

Pienkeräyksen mahdollisuus on lähtökohtaisesti kannatettava idea. Ilmoitusluontoisuuden takia se ei aiheuttaisi erityisesti pienille toimijoille ylitsekäymätöntä hallinnollista haastetta. Hyvin organisoituna keräys voisi tuottaa esimerkiksi pienelle urheiluseuralle maksimissaan 20 000 euroa vuodessa yleishyödyllisiin tarkoituksiin.

Yleishyödyllisyysvaatimus on poistettu ilmeisesti menettelyn nopeuden takaamiseksi. Suomen Olympiakomitea katsoo kuitenkin, että pienkeräyksetkin tulisi olla mahdollisia yksinomaan yleishyödylliseen tarkoitukseen.

Lisäksi pienkeräysten järjestäminen tulisi olla mahdollista vain laissa määritellyille oikeushenkilöille, eikä luonnollisten henkilöiden muodostamalle ryhmittymälle. Kolmen täysikäisen yksityishenkilön järjestäessä pienkeräyksen vaara väärinkäytöksiin kasvaa. Aktiiviset auttamishaluiset kansalaiset voisivat joka tapauksessa kanavoida keräyksen keräystarkoituksen kannalta sopivan yhdistyksen kautta, jolloin myös lahjoittajien valvonta toimisi paremmin.

Mikäli yksityishenkilöiden muodostamalle ryhmittymälle halutaan antaa mahdollisuus pienkeräyksen toimittamiseen, tulisi lupaviranomaisen vähintään tarkistaa henkilöiden luottotiedot.

Lain esitöissä on niukasti määritelty milloin kysymys on kielletystä keräyskohteen varallisuuden tukemisesta tai lahjoittamisesta elinkeinotoimintaan. Esimerkiksi nuorille urheilijoille suunnattu tuki valmentautumiseen ei Suomen Olympiakomitean käsityksen mukaan voi olla kiellettyä, vaikka tuen saajan varallisuus karttuu sitä kautta, että hänellä vapautuu muuten käytössä olevat varat normaaliin elämiseen. Oletettavasti juuri pienkeräysten osalta päädytään tässä suhteessa tulkintatilanteisiin.

Pienkeräyksen osalta on myös epäselvää, miten 10 000 euron keräyskaton ylittyminen todennetaan ja miten kerääjän tulee toimia ylimenevän osan palautuksen osalta. Pelkkä yleisöön vetoamisen lopettaminen rajan ylityttyä ei välttämättä lopeta pienkeräyksen tulovirtaa.

Viranomaisten resurssit

Uusi rahankeräyslaki vaatii lisäresursseja poliisiviranomaisille. Lupamenettelyn tulee olla nopeaa, ja lupamenettelyyn liittyvien maksujen kohtuullisia. Henkilöresurssit tulee mitoittaa siten, että käsittelyn nopeus ja varmuus taataan

Lisäksi Suomen Olympiakomitea toivoo, että kansalaisjärjestöille järjestetään koulutusta ja neuvontaa heti kun uusi laki astuu voimaan

Muuta

Rahankeräyslakia ei sovelleta esimerkiksi urheiluseuran yleisölle avoimeen ja maksuttomaan tilaisuuteen osallistuvilta kerättävään rahalahjoitukseen, jos tilaisuus järjestetään sisätiloissa. Suomen Olympiakomitean mielestä tätä keräysmahdollisuutta ei ole syytä rajata vain sisätiloihin.

Siirtymäsääntöjen mukaan vanhan lain mukaisen luvan haltijat voivat hakeutua uuteen menettelyyn vasta vanhan lain mukaisen luvan päätyttyä. Tämä voi johtaa vuosien odotukseen joillain järjestöillä. Suomen Olympiakomitea katsoo, että uutta jatkuvaa lupaa voisi hakea jo vanhan luvan olessa vielä voimassa.

Suomen Olympiakomitea katsoo, että muistolaatta tulisi sallia myös yrityslahjoittajien osalta.

Helsingissä 13.3. 2018

Mikko Salonen
toimitusjohtaja
Suomen Olympiakomitea